

Rzeszów - Lublin – Korytnica
30 IV –2 V 2004



Jan Stankiewicz
(Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski)

Profesor Franciszek Leja – Matematyk, Syn Ziemi Grodziskiej

W tym roku mija 25 lat, gdy pożegnaliśmy Profesora Leję.
Napis z tablicy grodziskiego cmentarza:

*„Śp Franciszek Leja
1885 – 1979
Wielkiej sławy matematyk
Profesor
Uniwersytetu Jagiellońskiego
i Politechniki Warszawskiej
Współtwórca Polskiego Towarzystwa Matematycznego.
Nauce dał nowe pojęcia i metody,
Studentom znakomite podręczniki.
Tu wyrósł i tu chciał spocząć”*

Urodził się 27 stycznia 1885 roku we wsi Grodzisko Górne położonej koło Leżajska. Jego rodzice Jan i Elżbieta mimo licznej rodziny i trudnych warunków materialnych postanowili wykształcić -jednego z synów na księdza. Grodziska szkoła była 3-klasowa, więc czwartą klasę kończył w Leżajsku a następnie 8-klasowe gimnazjum zwane szkołą tacińską w Jarosławiu. Rodzice zawiedzeni tym, że syn nie chce być księdzem odmówili dalszego finansowania jego nauki.

Dzięki wsparciu stypendium parafialnego i pracy zarobkowej rozpoczął studia we Lwowie a po ich zakończeniu rozpoczął pracę nauczyciela matematyki w Krakowie a następnie w Bochni. Dzięki sprawozdaniom rocznym z działalności gimnazjum w Bochni ukazała się praca Franciszka Leji „Pierwsze zasady geometrii nieeuklidesowej”. Artykułem tym zainteresował Profesora Żuławskiego, który wystarał się dla niego o roczny staż w Paryżu. Tak zaczęła się przygoda Franciszka Lei z matematyką wyższą.

W roku 1916 uzyskuje doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim a w roku 1924 tytuł profesora nadzwyczajnego i propozycję pracy w Politechnice Warszawskiej, gdzie pracuje przez 12 lat. Do Krakowa wraca w roku 1936 i pracuje tam do końca jedynie z przerwą na okres wojenny. W roku 1939 zostaje aresztowany wraz z innymi profesorami Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po wojnie w roku 1945 wraca do pracy organizując studia matematyczne.

Profesor Leja był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Matematycznego, jego Prezesem a następnie członkiem honorowym.

Prace naukowe profesora i jego podręczniki wywarły istotny wpływ na rozwój matematyki polskiej a w szczególności na rozwój analizy zespolonej.